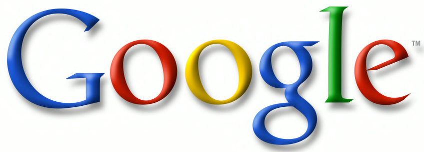

HD WIDENER
HW LBPX A

DIKTER

AF

SVEN ÅKERLUND.

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

STOCKHOLM.
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1900.

Helt sakta uppå dörren gläntar jag
och träder ödmjuk i Ert stolta lag,
I, riddare af pennan, caballeros!
Dock, fastän blygsam, kan jag yfvas med,
af fädrens ära, ty jag stammar ned
direkte ifrån självfvaste Homeros. *)

*) Förf. härstammar nämligen från en borgaresläkt i en sydsvensk universitetsstad; stamfadern för denna släkt lefde i början af förra århundradet, i klassicitetens gyllene tid. Utaf sina vänner bland »cives academici» fick han ofta höra den då rådande uppfattningen uttalas, att kännedom om de klassiska författarna vore den förnämsta exponenten på bildning. Han föll då på den ljusa idén att skaffa sig, till att börja med, Iliaden och Odysséen i versifierad svensk öfversättning — ohyggliga pekoral (hvilka såsom kuriosa ännu befinna sig i förf:s ägo). Dessa studerade han samvetsgrant, i nattens tysta hemlighet n. b., ty han var en samvetsgrann man, som ej försummade sina borgerliga plikter. Till dessa hörde uthyrandet af studentrum — han ägde nämligen en så kallad studentkasern — men invånarna i besagde rum fingo nys om hemligheten; och sedan gick gubben ständigt under namnet »Homeros» — sämre öknamn kan man få.

»Det var en gång — — —»

När vinterstormar därute rasa
och hopa drifvor mot fönsterkarm,
och framför glöden af slocknad brasa
vi setat tankfulla arm' i arm,

då slå dig ned vid pianots strängar
och lossa tonernas trolska band!
Låt lätt, likt fläkt ifrån blomsterängar,
dem bringa hälsning från sångens land;

än drömmande, likt en barndomssaga,
dem väcka slumrande minnen opp,
än låt dem aningsfullt slöjan draga
för en minut från vårt framtidshopp!

Men framför allt, sök att sammanlänka
dem till en klingande symfoni,
som kan åt sinnen och känslor skänka
sin bästa gåfva, sin harmoni!

Nya seklets sånggudinna.

Hvarom kan väl prinsessan Törnros drömma,
där hon, i sekelsömnens bojor slagen
af onda féer, slumrar till den dagen,
då sagans prins skall finna hennes gömma,

då hennes känslors lif skall återströmma
och fägring återges de ädla dragen,
då upp hon vaknar, af hans kyss betagen
att trolldomsdvalans töckensyner glömma.

För mig den tanken ständigt går igen. —
Liksom prinsessan seklets sånggudinna
i framtids snår och dimmor slumrar än.

När kommer väl den rätte, som skall finna
en väg igenom törnen, trånga hinder
och återkyssa lif på hennes kinder?

* * *

Hon slumrar ännu; men när hon fått vakna,
hur skall hon *då* sig för vårt öga te?
Skall hon till släktets styfbarn sig bege
att sprida bland dem glädje, som de sakna?

Socialismens fanor, som re'n slakna,
kanske på nytt hon låter fladdra se;
kanske till anarkins autodafé
hon nya bränder bär med armar nakna?

Måhända af varieté-musiken
hon lockas sminkad fram till rampens lågor
att lystnad väcka hos kafé-publiken?

Nej, Anadyomene lik ur vågor
hon vakna bör, fastän med håg i arf
af ångans tankedigra tidehvarf.

Mark Twain.

Skaror af skäggiga yankees
öfver prärier det drog
bort ifrån nyröjd odling,
bort ifrån nyfälld skog

att uti ödemarken
söka Fortuna huld,
om hon ur okänd källa
ville dem ösa guld,

vaska ur grus och stenar
skimrande guldsand ut,
göra en fattig sate
till en nabob till slut.

Hård blef kampen för guldet,
hårdare kampen för bröd;
alltjämt förhoppningar svikna,
alltjämt växande nöd.

En blott, sade man, funnit
guldådern inom kort
och med sin rikdom dragit
längre mot väster bort.

Från S:t Francisco har han
först växlat ut sin skatt
— ådern är kärnfrisk humor,
guldet klingande skratt.

Fra Giovanni Angelico.

Paletten ur händerna magra
vill glida, och penslarna ystra,
som fresker nyss framtrollat fagra
å väggen i munkcellen dystra,

nu tyckas helt lugnt kurra gömma
i vecken af kåpan blott leka
med solstrålar lätta, som tömma
sitt skir öfver dragen de veka

af Fra Angelico, som slumrat stilla
vid arbetet, likt barnet julkvälln somnar
med nya leksaker i famnen lilla.

Nu sommarvind i pinieskogen domnar,
och lätt på hvita vingar sväfvar in
en vän gestalt, den *fromma Fantasin*,

den leende legendens ängel blida.
Hon stannar tyst vid trötta konstnärns sida
och letar penslar fram ur slitna veck. —

Där nyss man endast såg kontur och streck,
hon fram i drag och rika färger manat
de ideal, Giovanni endast anat.

* * *

Men Fra Angelico drömmer
om dagar, se'n länge svunna;
och tärda gestalten, tunna,
som smutsbruna kåpan gömmer,

har blifvit en yngling, spänstig, fager.
I riddardräkten vid arladager

synes sångarn lefnadsglade,
vajar svartlock, smekt af vind,
där barettens plym sig lade
invid finhylt, rosig kind,

där med cittran uti handen
upp till gästfri borg han red,
följande den krökta randen
utaf gröna stigars led.

»Mi Italia, mia bella,
här, inunder himmel blå,
ville mitt staffli jag ställa,
ej i klostrets skumma vrå.»

In i borgasal han trädde.
Välkomsthälsningar man böd;
borgherrn sig åt sången glädde,
borgfrun — falskt ackord det ljöd —

»Hvilka missljud nå mitt öra?
Cittrans bästa sträng där brast! —

O, madonna, hvarför göra
mig så varm med ögonkast?»

»Hvarför icke hellre sänka
dem mot Jesusbarnet gladt?
Kan ej änglars sång dig skänka
själafrid i helig natt?»

»Dina blickars glöd mig bränner!
Hvem är du? Maria säg!
Ej jag mer madonnan känner;
för dig satan i min väg?»

»Så i helgons namn vik hädan! —
Nej! Blif när, jag ber därom;
snart drar trubaduren dädan
till Firenze eller Rom.» —

»Klara dina tårar blänka;
blick, som glödde nyss så varm,
synes nu helt kysk sig sänka
emot barn vid jungfrubarm.»

* * *

Nu sol mot väster skrider,
och aftondaggen faller.
Igenom fönstergaller
på hvita vingar glider
nu bort den leende andesyn
ditut i ljusaste aftonskyn.

* * *

Ur slummern Angelico farit.
Han kännes ej vid sina fresker;
där nyss blott konturer ha varit,
stå färdiga arabesker:

Madonnan sig lutar mot krubbans halm,
och Josef med herdarna sjunger en psalm,
och Betlehems stjärna blänker
å mörkblå himlen, strålande vän.
Tre österlands vise, de böja knän
med rökelse, myrrha och skänker.
Men Belsebub sitter på gödselstacken
och viftar sig snopen med svansen om nacken.

* * *

Och, medan vesper det rings i kloster,
emellan »ave'n» och »paternoster»
Giovanni lofvar att, förrn härnäst
han pensel fattar, för klostrets präst
han vill sig bikta, dessutom fasta
i resor tre. — »Anathema!» — »Basta!» —

.dom

ng K
gt gr
bröst
öst h

num e
s bjäl
inte
n sk

igt s
i sa
d böl
på s

Under ljusa ögonfransar
blickar hon på kungen hän.

»Sjung nu, Dyveke, min tärna,
sång gör hårda kungen vek,
bort flyr Sauls onda ande
vid din fagra harpolek!»

Dyveke med mjuka händer
öfver cittrans strängar far,
sjunger gamla kämpevisan
»Tovelill och Valdemar».

Men hon stannar midt i sången,
och ackorden gå i moll.
Snyftande sitt anlet gömmer
hon i kungens mantelfåll.

»Hvarför tystnar sången, tärna,
hvarför tåras blicken din?»
»Kanske blifver, konung Kristiern,
Tovelilles lott ock min!»

Hamlets barndom.

Nu blåser morgonbris kring Kronoborg,
den gamla väderflöjeln vresigt gnisslar.
Vid fällda vindbron på en bröstvärnskorg
en narr i brokig kåpa sorglöst hvisslar.

En liten pilt i mörkbrun sammet klädd
sig smyger fram och i hans bjällra ringer:
»Hör, Jorris, det är jag, bli inte rädd,
nu med ett hopp jag på din skuldra springer.

»Så skall det bära af i lustigt språng,
först utför vallen, så det yr i sanden,
se'n ned till hafvet, där vid böljors sång
vi hålla hof bland stenarna på stranden!

»Nu rider Hamlet ut på kungafärd!» —
Det är en eriksgata utan like,
ty Jorris furste är i skämtets värld
och Hamlet ärfva skall hans kungarike.

Än mer prins Hamlet dock i arf skall få:
Den harm, som uti narrens hjärta glödde,
se'n kåpan an han lägga måst, och så
en håg, som tviflets tunga tankar födde.

Renaissance.

Den unge lefnadsglade Leo
utaf Medicéers ätt
tar lifvet i Vatikanen
och ämbetet ganska lätt.

I kväll han samlat omkring sig
till vittert dryckeslag
de muntraste och de bäste
ur Roma's konstnärslag.

Det kommit i dag från Tyskland
för aflatsbref rik likvid.
Till vin och till glada fester
det räcker en liten tid;

till mejslar det äfven räcker
åt Michelangelo lätt,
och aldrig får Rafael sakna
färger på sin palett. —

Nu reser sig påfven och talar
om, huru dock Roma har
rätt mycket utaf sin forna
klassiska prägel kvar,

se'n hviskar han något i örat
på grannen med purpurhatt,
och tömmer belåtet pokalen
vid dennes skallande skratt.

Historien bevarat hans hviskning:
»Vi veta ju alle här,
hur gagnelig för de våra
legenden om Kristus är!»

Kejsar Fredriks jakt.

Den unge Hohenstaufern,
Germaniens monark,
nyss kommit ifrån jakten
i dimmig ödemark.

Hans muntra sällskap slagit
en krets i höghvälfd sal,
och framför brasans glöder
de tömma sin pokal.

Men kejsarn själf vid fönstret
står grubblande och ser
bort öfver mörka skogar. —
Hans tankar fjärran ner

med snabba vingslag dragit
till söderns länder hän:
dit många spår ses leda
men få tillbaks igen;

där i Italia bella
hans barndomsvagga stått,
där har hans ande daning
af Österlandet fått.

Nu påfven honom budit
att samla korstågshär,
men kejsarn vill ej svänga
sin lans för en chimär.

Han, fria tankens furste,
skall han väl bära svärd
mot Österlandets visdom,
mot egen bildnings härd,

mot dem, som vetat rädda
ur fanatismens storm
de verk, där forntids vise
först gett idéer form!

Hans falkar flugit sunnan
på snabba vingeslag
— kanhända äfven kejsarn
mot söder drar en dag.

Re'n allvarsam en hviskning
i salen går det om,
att kejsarn ämnar draga
på jakt mot självfva Rom.

Pharaos dotter.

Tankar, som glöda som öknens sol,
sjuda inunder mitt änne!
Lossa mitt tryckande diadem,
öppna dess gyllene spänne!

Tankar, som aldrig jag anat än,
tända min själ i lågor! —
Späda barn! Du, som landat här
hitvräkt af Nilens vågor,

du, som vyssad af susande vass
slumrat drömfritt och stilla,
upp vill jag väcka med min glöd
lifsgnistan din, den lilla.

Här vid min lidelsefulla barm
vill jag nu själf den amma;
så skall den växa, bli en dag
väldig, en tärande flamma.

Vid Hafgårds ruiner.

(I södra Skåne.)

Vårvind susar i nylöfvad skog,
vaggar väldiga grenar,
insjöböljor sorlande gå,
plaska mot strandens stenar.
Högt uti bokekronans fäste
gladan byggt sitt luftiga näste.
På äng och åker
nu majsol skiner;
men vinden suckar
och vinden hviner.
För skog, som löfvas,
för äng, som blommar,
för vår och vinter,
för höst och sommar,
för böljor, som hän mot stranden draga,
sjunger vinden sin gamla saga
om forna tider, om svunna tider:

»Riddareborg med tinnar, torn
reser sig öfver skogen.
Borgherrn är utaf ädel släkt
blodiga anor trogen.
Vindbron faller. I kort galopp
spränger däröfver järnklädd tropp.
Bland täta snåren
i nattlig timma
hörs bågar spännas,
ses lansar glimma.
Och idog köpman
med kostlig vara
har knappast vapen
att sig försvara.
Men riddarborgen är röfvarnäste,
ty, plundra och röfva, göra de bäste
bland rikets herrar och landets adel.»

Vinden drager hvinande bort,
hvirflar en stund kring näset,
vaggar vassen vid insjöstrand,
domnar se'n af i gräset.
»Stormby, som öfver nejden dref,
roffågelbo i spillror ref!» —

Nu kvällssol bryter
ur moln och skiner
med vänlig stråle
på borgruiner.
Och bonden lämnar
sin plog för dagen,
en munter visa
det hörs från hagen.
Men nere i kyrkan på lugna slätten
förmultnar bortglömd den stolta ätten
från forna tider, från svunna tider.

Pukes grafkapell.

(Vid Gjöholms herrgård i Blekinge.)

Lätta, ljumma sunnanvindar
vagga herrgår'ns gröna lindar,
dyningar från Östersjö
lägga sig till ro vid Gjö.

Ekens löfverk skymmer dagen,
smultrondoften käns från hagen,
lugna viken här och där
vimpelprydda båtar bär.

Muntert sällskap styr nu färden
genom hage, öfver gärden
— plötsligt stannar skämtet af,
tyst man står vid Pukes graf.

Stämning griper hvardagssinnen.
Ärofulla stolta minnen

från »den gamla goda tid»
slumra här i skogens frid.

Han, som ekekistan gömmer,
ligger kanske där och drömmer
om, när uppå Viborgs våg
Sveriges kung och flotta låg,

då mot skyn från »Dristigheten»
flög »till strid» signalraketen.
Själf han stod med värja blank
vid kommandobryggans skrank.

Stormen hven från Finlands skogar,
stänkte skum kring skeppens bogar,
och kanoners glatta lag
började en blodig dag. —

Nu i tysta grafgemaket
hvilar han från vapenbraket.
Väldig våg från Östersjö
lagt sig lugnt till ro vid Gjö.

Oriflamme.

Det sägs, när de sutto vid härden,
de franske vasaller, i fred,
och tiden dem likt en snäckas gång
helt enformig långsamt skred,
då hände vid harpolek och sång
ibland det hördes en klang från svärden,
som stolta minnen lät skymta fram
af forna bragder, af fejders vimmel.
    Och hugkomst liflig i hågen for
    af Orléans och af Azincourt,
    då midt i böljande striders damm
    det franska purpurbaneret sam
som stormmoln rödt öfver diger himmel;
    Oriflamme! Oriflamme!

Så vi, konvenansens vasaller,
när ofta vi sitta få
och gäspa i smyg och »göra salon»
och snällt vara »comme-il-faut»,
då kan det hända, att någon gång
en ton det klingar, ett ord det faller,
som kallar minnen förgätna fram
af pojkstreck vilda, af upptåg galna
ifrån den tid, då man blankt gaf fan
i »comme-il-faut» och »det sägs i stan»,
då uti id som i festers glam
i ljusa molnen baneret sam
— vårt djärfva hopp — att i veck se'n falna;
Oriflamme! Oriflamme!

I Sanssouci.

Från larmet i Berlin till Sanssouci
vi dragit att vår söndagshvila njuta;
i slottets vestibul nu sökte vi
att oss till ciceronens anhang sluta.
Då fick i fönsternisch jag varse bli
en munk, ja, tänk! En munk i Sanssouci!

Var hit till fria tankars helgedom
han kommen att sitt anathema slunga?
Kanske han var en vänlig själ, en som
betalts att för den döde mässor sjunga! —
Bakom gardin jag gömde mig med flit
och mumlade: »fördömde jesuit!»

Men majsol sken igenom fönstret in
och glans göt öfver drag helt fina, blida.
Jag lyssnade helt tyst; ej på latin
han talade; för radband vid hans sida
var munkens bön, den manliga, ej gjord,
men oförgätliga dess sköna ord:

»Din minnesruna, store Fredrik, jag
vill oanmodad, obetalad rista!
Måhända eftervärlden se'n en dag
skall finna den och ut förvånad brista,
när upp de veckla gulnadt pergament:
'Hvad, *Fredriks* minne uti munkapränt!'

»En snillrik människa med känsla varm
var filosofen uppå kungatronen.
I mänsklighetens tempel i hans barm
var enkel som han själf religionen;
dess lag, 'att göra hvarje män'ska rätt',
'att göra godt' var evangeliet.

Hans tro ej någon konstig byggnad var,
ej dogmers väf, med inslag af skolaster,

nej, sann och hög den som det väsen var,
till hvilket Moses, Jesus, Zoroaster
och Mohammed sin fria bön ha bedt,
och som de alla namnet *Fader* gett.»

Campo Santo di Genova.

Lilasfärgade töcken draga
skymmande för sol, som dalar.
Breda dyningar, dånande,
ifrån Medelhaf blånande
skum mot grönklädda klippor jaga —
Gömd i Apenninerdalar
ligger helgedom i hägn,
härlig, oskuldshvit som sägn
från vårt släktes gyllne tid.
Hit till marmorgrafvars frid
når ej »la superba's» id.
Men likväl du andas här
fläkt af lif, oändligt mera
rikt än det, som brusar där.

Campo Santo! Tankfullt glad
blef jag i din hvita stad,

tysta stad, så rik på minnen!
Många trötta mänskosinnen
här inunder kolonnad
funnit ro, den aldrig världen
med sin hvardagsträngtan skänker. —
Här i brons, som mörkbrun blänker,
står se'n sekel ristad gärden
af förgäten barndomsvänskap.

Fager ungdomsdröm, som bleknat,
mandomskraft, som bruten veknat,
verklighet i marmorn fått.
Här har grubblaren förmått
ana dödens värf det rätta,
att af brustna mänskohjärtan,
att af spröda mänskosjälar
till ett helt få sammansätta
väsen, sköna, ideella,
och fullkomnade dem ställa
fram en gång ur jordens sköte
för att träda lifvets ursprung,
Skaparanden, gladt till möte.

Gladt humör.

Från ljusa molnet en droppe föll
ned emot brusande hafvets sköt,
men musslan, famnande, öppet höll
sitt skal, och droppen inom sig slöt:

»Ej skall du kastas för vågors spel,
du, droppe, vinden mig en gång bar!
Nu skall du blifva min bästa del,
nu skall du blifva min pärla klar!»

Så har jag räddat ur storm och våg
en droppe, buren af lifvets fläkt
— den klara pärlan uti min håg
med ljusa molnen den är i släkt.

Läxan.

Uti mitt album finnes ett porträtt
— det sin historia har, som andra flera —
men alltid gamla minnen defilera,
hvar gång dess halfförgätna drag jag sett.

Bland mina »souvenirs» finns en bukett,
väl ful och vissnad, men ändå långt mera
än bilden kommer den mig reflektera
uppå en läxa, som mig lifvet gett.

Den läxan lärts och glömts så ofta att
det märkligt vore om ej sist en gång
den fastna skall i mänskohjärna trång.

En fransk poet*) den lär i vers ha satt:
»Hvad man är dum och blyg vid tjugu år!»
Men därför blir ej läxan mindre svår.

*) A. de Musset.

Skalken i ögonvrån.

Ännu — tro ej att jag en fabel lagar —
det finnes kvar från sagans gyllne tid
en gladlynt tomte, den kulturens id
och trötta hjärnors oro ej förjagar.

»Hvar finns en sådan väl i *våra* dagar?» —
Jo, uti ögonvrån helt skälmsk och blid
han sitta plär. Vår synkrets öppen, vid
han göra kan — närhelst oss själf behagar.

Då låter han oss genom trollglas få
se tankar lumpna bakom vackra tal
och hjärtan skrumpna bak' moderna frackar,

och mänskovimlet blir en karneval.
Bekymren gå med åsneöron på,
men skämtet dansar kring i röda klackar.

Ur »Poesiböckerna».

Blommorna i min bukett
synas mig väl rätt och slätt
vara bagateller!
Dock är färg och doft mig kär;
bland förgätmigej'er där
skymta eterneller.
(Fritt efter F. Rückert.)

Därute där hvirflande vågor stänkte
kring väldiga Stångehufvuds granit,
då käckt öfver klipporna Ni sprang dit
att fägna Ert öga åt skum som blänkte,

säg, kan Ni väl ana, hvad då jag tänkte,
när tyst jag skådade bränningen hvit?
En önskan det var att så, bit för bit,
Ert ödes länkar sig samman länkte,

som bölja till bölja sig länkte där
och glänste mot solen i regnbågssfär,
se'n högt de lyftats af vindar friska;

en önskan, att ej Er fot den slant,
när käckt Ni fäste toge på brant,
som lifvets bränningar skonlöst piska.

* * *

Helt säkert råkat i profana händer
Er bok, när Ni åt mig den täcktes gifva
med uppdrag, att jag däri skulle skrifva
en strof lik dem, som, en och en i sänder,

man möta får, då man i bladen vänder,
där fromma versar snedt på sidan klifva,
liksom de tänkte på att sig begifva
till någon plats, dit aldrig skämtet länder.

Förlåt! Men om man hugfäst önskar bli
uti *Ert* minne, ej bör då det kvädas
en gammal trall på ömklig melodi!

Nej, friskt och käckt och muntert skall man sjunga
med klara toner, hvilka icke rädas
att uttryck ge åt känslor, varma, unga.

Odyssén.

(Mina trofasta vänner Einar W. och Sigge W. tillägnad.)

— — — — — — — — — — — — —
κείμεν' ἐπ' ἠπείρου, ἢ εἰν ἁλὶ κῦμα κυλίνδει.
(Odyssén, Bok I, vers 162.)

Jag haft en obehaglig dröm i natt:
att jag i »sjunde öfra» åter satt
och sökte ängslig att mig preparera
på läxa lång i gamla Odyssén;
men det gick rent på tok, knappt en för en
jag kunde verserna ju rätt skandera.

Den stränge lektorn i katedern drog
på mun och riktigt infernaliskt log:
»Jaså, som vanligt har du ej läst öfver!
Du borde, minsann, skämmas med besked,
härnäst du flyttas längst i klassen ned!»
— Situationen skildras ej behöfver.

Då fick som i vision jag plötsligt se
vår *egen* glada, friska Odyssé
med mörkblått Öresund och hvita segel.
Igenom sorlet utaf böljor sang
det »thalassa», och »thalassa» det klang
— i solglans bredde hafvet ut sin spegel.

»'Kyma kylindei' suckade i säf,
och purprad stänkte våg kring skeppets stäf
sitt skum bland lekande tritoner nakna». —
Den stränge lektorn blef så blid i hast
och sade med ett vänligt ögonkast:
»Du kunde ju» — då började jag vakna.

»Fjorton år tror jag visst — — —»

Från salongen till mig in
tonar gamla visan;
smekande mitt trötta sinn',
hågkomster sig samla,

smyga fram i skymningsstund,
sig kring brasan lägra.
Skär jag ser i deras rund
ungdomsdrömmen hägra,

drömmen, som mig ofta bar,
bort från tankar tunga,
ungdomsdröm, som *allt* då var
för de känslor unga.

Och — så till ett tidsfördrif
för ett tröttadt sinne
om de forna känslors lif
väcktes dunkelt minne.

Det första underverket.

Har någon gång dig lyckats inse rätt,
hur rik är lefnadsglädjen i den lära,
som åt sin nästa nazarenen gett,
hvarom hans handlingar städs vittne bära? —

Det var i Kana på en bröllopsfest
då värden hviskat nyss — som enhvar känner —
»de hafva intet vin» åt sällsam gäst;
och vin ju höfves i en krets af vänner.

Då gaf *Han* vin, det bästa han förmått,
men ej att rus ur blickar måtte glöda,
nej, i kontemplativa glädjen blott
att därmed ädla, stora tankar föda.

Styrsö.

Väldiga vågor från västerhaf
brytas mot Styrsö skär,
bruset af bränningar domnar af
ibland klipporna kala.
Mycket att tälja ha vind och våg
för den, dess språk att tyda lär
med en drömmande känslig håg.
Lyssna! Än tälja de gammal saga,
kärlekssaga från svunna tider,
än med röster, som vreda klaga
om förödande, vilda strider
de i stormarna tala:

»Fagra och höljda af skogar gröna
lågo fordomdags skär och öar,
hvilande likt najader sköna
uti famnen af djupblå sjöar.

Kom så en tid, då broderfejden
drog med härjning hän öfver nejden.
Öfver vågors och vindars toner
höjdes härnadens hesa larm,
eko gaf Tordenskjolds kanoner
ur förödda klippornas barm.
När åter fredens dag se'n grydde
voro skogarnas åbor flydde;
trötta tritoner, som sökte hamn
bjödos blott nakna klippors famn.

Längese'n ofreds dagar svunnit,
undan ha kampens åskor dragit.
Tiden dock än ej läka hunnit
såren, blodiga fejder slagit.
Sekler genom förödda, kala
skären ha stått och vi, vindar friska,
höja skummande vågor, svala
blott att ärriga branter piska.»

Så i bruset af vind och våg
tonar sägen om forntid gången,
väcker vemod i lyssnarns håg,
där han drömmande tyder sången.

* * *

Men landvind kommer lekande
från väna bygder, frida,
dess milda fläktar smekande
sig öfver Styrsö sprida.
  I deras sus icke toner klaga
  om fejd och brand,
  men glädtigt tälja de *framtids* saga
  för klippig strand. —
De karga skär ses nu sol förgylla
som bryter fram utur aftonsky
— måhända fröna till odling ny
re'n gro i skrefvornas magra mylla.

* * *

Nu stiger rök öfver bergets kam
och vågor fräsande skummet stänka
kring stäf, som skymtar vid udden fram. —
Men inga vapen vid reling blänka,
och inga härmän i skeppets stam
sig synas bistra till strandhugg rusta.
Ej rök, som tung öfver haf sig breder
från bygd, som brännes, sitt ursprung leder,
men mörk den bolmar, och gnistor frusta
ur drake, som uppå ångans vingar,
sig fram å ledungsban fredlig svingar.

Nu farten saktas och stäfven vänder
mot Styrsö hän. Och snart hvilar bog
med nedfälld landgång i hägn af stränder,
där, odlad ny, spirat upp en skog.

I land så träder från ankrad snäcka
en nutids släkt,
som sträfvar käckt
att håg för fredliga bragder väcka.

* * *

Skall sonas hvad de svunna
och hårda tider felat,
och såren läkas kunna,
dem fejden ut har delat,
skall, hvad igenom sekel har blifvit blott en sagen,
få verklighet och träda med fägring ny i dagen,
då måste håg och id man hos unga släkten lifva
att gladt af friska krafter sin gärd åt verket gifva.

Då skola skogar, susande, åter skären hölja,
och trött triton bli buren i land af djupblå bölja
till möte med dryad, som från landsflykt återvänder
att nya hemvist finna i hägn af Styrsö stränder.

Prologer.

Vid I. O. O. F:s-ordens barnfest 1897.

Ånyo har Odd-Fellows brödraked
till ädelt värf i kväll sig sammanslutit;
men, emot vanan, har i våra led
en blåögd barnaskara in sig brutit.
Att hälsa dem ett gladt välkommen lär
väl ingen af oss länge skola töfva,
ty sina krafter små de vilja här
uti barmhärtighetens stordåd öfva.
Så träd då in, du barnaskara kär,
och var välkommen, ty du väntad är,
för med dig från din rena, ljusa värld
ditt friska barnalynne till vår härd!

Väl är ej stort, hvad här du kan förmå
— en arbetsstund, från lekens timmar tagen,
små späda händer, hvilka skyndat på
att hinna med sitt värf till arbetsdagen.

Men stor är gåfvan dock, som en symbol
utaf det framtidsvärf, som ditt skall blifva,
då du för mänsklighetens stora mål
en gång din bästa arbetskraft skall gifva.
Hvar känsla varm, du ägnat dessa små,
som lida, frysa och som svälta få,
hvar vänlig tanke, som på dem du tänkt,
satt *värdets* prägel, på hvad här du skänkt.

* * *

En gång skall bryta in den juledag
— det är vårt fasta hopp — då »frid på jorden»
ej längre är blott *någras* önskan, svag,
nej, *mänsklighetens* stora sanning vorden,
men kamp får kämpas för att vinna frid!
Och vi, Odd-Fellow-bröder, som i djupa
och tysta leden stå i ädel strid,
långt innan dagen grytt vi skola stupa.
Och dock med varm förtröstan kämpa vi,
ty leden åter skola slutna bli
— »det gamla gardet» re'n i afton gett
»det unga» lösen: ille faciet!

Vid I. O. O. F:s-ordens barnfest 1899.

I små, som i vinterkväll samlats här,
för Eder alla den välkänd är
den signade julens saga,
om stjärnan, som högt på fästet skred
för vise mager från östanled,
som drogo fram öfver nattlig hed,
som drogo fram öfver ökenmo,
som drogo fram utan rast och ro
tills högt på mörkblåa himlens pell
den stjärnan stannade sent en kväll
— »då vordo de alle så glade» —
då hade sin längtans mål de nått,
sin dröms fullbordan de skåda fått.
Åt barnet i armod på krubbans strå
de bragte rikaste skänker då.

Likt fordom de vise Österlands män
I följen Betlehems stjärna igen,
då hit i afton I dragen!

Ty hvar och en nödställd like är
för Eder en broder, en syster kär;
och det I med ömmande hjärtan här
nu gören för dessa fattiga små,
det hafven I gjort mot Honom också.
Ej gåfvans *storlek* dess *värde* ger,
ty Han blott till gifvarens hjärta ser
och sinnelag, hvarmed den skänkes!
När väl I lären Er att förstå
att saligare är ge än få,
då kunnen I äfven följa rätt
den stjärnan, som fordom de vise sett.

Vid I. O. O. F:s julfest 1900.

Vid klockors ljud i sena midnattsstunden
det gamla seklet, tröttadt, sofvit hän.
Och upp det nya stått att börja runden
af banan, höljd i framtids töcken än.

Säg, mänskobarn, som dessa klockor manat
till djupa allvarstankar med sin klang,

har någon gång din ande högstämdt anat,
hvad ytterst ämnadt var, ifrån det sang

ett »varde ljus» från evigheter klara
igenom kaos dunkla töckenvåg,
tills Tiden, *då* en lekfull genie bara
i lifvets många värf fått mandomshåg,

och, däri pröfvad nog, en gång får sänka
sitt nötta timglas ned och återgå
till de eoner, världars öden länka
oändlighet att ur materien nå?

Säg, har du anat skaparns mål det sköna
— förstå det fullt ej mänskoanden kan —
att väsen dana, ämnade att röna,
hvad störst han frambragt, kärlek, evig sann;

ej blott från kärlekens och ljusets källa
en gåfva, hvilken oförtjänt de fått,
nej, kärlek äfven, *själf* de kunde ställa
fram utur prof och strider, den bestått;

ej kärlek blott, den stundens känslor väcka
nej, ock förnuftets, mogna andens gärd;
en kärlek, den ej hat och död kan släcka,
men växer utaf verk och tankar närd?

Då ej förgäfves du behöfver spana
ett mål, för hvad de kämpat dessa led,
som under seklet tätnat kring sin fana
med inskrift: mänsklighetens brödraked.

Silhouetter.

I.

En fru, som ingen är fru Pimpinell,
ett mönster är hon ibland fruars skara.
Fast hyn den stöter skarpt i coccionell,
ett slemt förtal det troligen är bara,

att hon i whisky plägar söka tröst,
när hon bekymrens kalk hvar dag får tömma.
Men alltid är det bra i lifvets höst,
om medel finnas, ägnade att glömma

dess bitterhet. Ett sådant medel finns
— städs från kaminen dess aromer fläkta —
det medlet brukar hon, som andra kvinns,
mest blandadt med cikoria, sällan äkta.

Om nästans namn och rykte är hon mån,
dess svaga sidor känner hon som ingen;
men ej jag vågar påstå, I förstån,
att skeft hon dömer mänskorna och tingen.

Hon »andlig» är; och vett och snillrikt skämt
hon kan sentera — som godtemplarn ruset. —
Ja, min prestige det skadat har bestämdt,
att jag ej längre umgås får i huset.

II.

Jag stundom dig betraktat har i smyg,
hur du, med fariséens minspel, dryg
åt arme publikanen vänder nacken.
Igenom dörren, ständigt ställd på glänt
man skådar dina dygders sortiment
med godtköpsvarorna i alla facken.

Alltjämt jag kan mitt bästa löje le,
när din fysionomi jag råkar se,

och dina drag i genren komiskt-trista.
Men, akta dig, det kan bli allvar af!
En annan hand, än dig en vink nu gaf,
kan »mene tekel» på din vägg då rista.

III.

Herr »Pärsen» går i kyrkan,
för Pärsen är så from
på söndagsförmiddagen
i »herrans helgedom».

I hvardagslag är Pärsen
som andra mänskor mest,
svär öfver höga skatter
och högre lön till präst,

ty Pärsen han har pengar,
och Pärsen »tror på Gud»
och söker — rädd för satan —
att hålla tio bud.

Han skulle tro på själfvaste
Dschaggernaut också,
om endast räntan ville
igen i höjden gå.

Inteckning har han tagit
i sjunde himmelen,
men ack i tredje molnet,
högt öfver skorstenen.

Men Pärsen är affärskarl;
och, skulle han bli bet,
långt ned på annat ställe
han den att flytta vet.

Och därför kan han synda,
men arfsynd blott, helt snällt
— jag undrar hur det skall
med inteckningen bli ställdt.

❦

IV.

Han är ett hyggligt beskedligt fä,
som undviker resonnemang;
när upp det blåser, han finns i lä.
Att icke jag röje
mitt hemliga löje
— min djupaste komplimang
för mannen med slik talang.

En »chritik öfver the chritiker».

(Till Victor Hugo Wickström med anledning af »Italien utan förgyllning».)

»Halloh, du pilsnerman, vi måste skaka hand»,
fastän du hugger smått i sten ibland!
Nu traskar du förnöjd vid Åreskutan
och menar, man kan vara platt förutan
båd' Riviera, Venedig och Como
och ändå gälla för en bildad »homo»,
se'n din gentila bok man har studerat.
Men rätt naivt du där har resonnerat,
ty om din konklusion än synes klok,
så är premissen rent befängdt på tok.

På »åttitalet» ansågs man i Lund
för allmänbildad och för »distingué»,
ifall man var »un peu petit blasé».
Men ack, hvad sanning är uti Abdera
— förlåt jag djärfs att Fröding travestera —
är endast dåligt skämt i Östersund.

Ja, pilsnern må du gärna skänka raskt i,
som redaktör ifrån din officin,
åt den publik, som ändå icke Asti
spumante skilja kan från krusbärsvin;
men, slut dig ej till de vandalers skara,
som af okynne eller vinstbegär
vårt »farmors idealland» härja bara! —
Att du en skald »af Phoebi nåde» är,
med känslor varma och med tankar sanna,
behöfs ej *mellan* raderna att läsa.
Du därför snällt din penna styra skall
— än är ej »ante portas, Hannibal» —
och hellre låta pilsnerbrygden jäsa,
men fylla ädelt vin uti din kanna.

Hans Sachs vid skomakarbordet.

(Ur »Mästersångarne i Nürnberg». Fri öfversättning.)

Hvad milda dofter sända
nu fläderns blommor in!
Från arbetet de vända
min håg till fantasin.
Dock, fast jag något rimma kan
jag, enkle, ringe borgersman,
och, fast mina tankar behaga
att stämma mig för poesi,
jag hellre min becksöm bör draga
än syssla med versmakeri. —
Ack nej! Det alls ej undan går!
Jag något känner, jag ej förstår,
som ej jag kan fatta, och dock ej förgäta,
och fattar jag än, kan dess vidd jag ej mäta.

Den riddarns sång bedåra
mig tycktes, underbar,
som ej löd regler våra
och likväl felfri var.
Så välkänd ljöd den, fastän ny,
likt första lärkans sång i sky,
och hvem *dess* drill
har lyssnat till
och söker härma *regelrätt*,
helt visst lär stå sig ganska slätt. —
Ursprunglig, varm
utur hans barm
den friska klangen ljöd,
som vår och kärlek bjöd.
Blott *så* han kunde och måste sjunga,
ty hänförd var han af känslor unga.
Den trast, som sjöng i dag,
bar näbb med vildfågels former bjärta;
och, fast hans sång ej var skrå't i lag,
så varmt den rörde Hans Sachs'ens hjärta.

»Hon rör sig ändå!»

På dödsbädd hvilar gamle Galileo.
Igenom nattens tystnad tonar in
från klosterkyrkan mässa på latin,
ett säfligt »gloria in excelsis deo». —
Men stjärneljus till jord i natten nå.
»Hon rör sig ändå!»

Han kämpat ädel kamp med blanka vapen;
men skolastiker, som ej dolken rata,
ha letat fram ur versio vulgata,
en ny metod i gamla galenskapen.
Fast Galileo fälla de förmå,
»Hon rör sig ändå!»

Hebräisk folksång ljudit för hans öra,
hur sol stod stilla uti Gibeon,
thesslikes måne uti Ajalon,
tills Josua sin seger hem fick föra.
Var Josua en kämpe än som få,
»Hon rör sig ändå!»

Och kättarbålet ryker. Men i öster
re'n morgon gryr till folkens vårdag ljusa,
och jublande igenom töcknen brusa
de vaknandes, de millioners röster. —
Nu Galilei kan till hvila gå;
»Hon rör sig ändå!»

Min kyrkohistoria.

En gång bland skolböcker slitna
och dammiga fick jag fatt
uti min kyrkohistoria,
och brast i ett muntert skratt

vid tanken på gamle professorn
i gammalt medeltids-skrå,
hur han i peruken skulle
en myrstack plötsligen få,

ifall han nu kunde kasta
en blick på min tes här ned:
Den kristna kyrkans historia
har ammat led efter led

af frie tänkares skara,
af höga idéers folk.

Hon setat vid Sagas sida
som skumma seklernas tolk.

Med ädlaste modersmjölken,
som flutit ur hennes barm,
hon närt de friborne andar
och eldat tviflares harm.

Men tomma spenar hon räcker
åt hvarje andlig kastrat,
som vid hennes barm vill fostra
sig till en dogmstyf prelat. —

Nog kunde sin kurs ordentligt
professorn blad efter blad,
men kanske skulle han bläddrat
igenom volymers rad,

om blott han en blick fått kasta
på denna min djärfva sats:
vid fria tankarnas vagga
är kyrkohistoriens plats.

Resignationens genius.

Uti de varelser på vår planet,
som dagligdags man plägar »mänskor» kalla,
och forskarn »Homo sapiens» som art,
men Genesis helt artigt påstår vara
till »Jehova's beläten» ämnade,
i dessa bor det stundom starka andar
med stora, djupa tankar, hvilka kunna
på en sekund till rymder tränga fram,
dit ljuset hinner först på tusen år;
så starka andar — och likväl så svaga.
De klyfva rymden uppå örnevingar
och tränga ned i tingens djup, men stupa
omkull helt ömkeligt och skrapa näsan
med skråmor full på första tufva, hvilken
å lifvets allfarväg dem osedd möter.

En sådan ande — fast i mindre skala —
bor ock i mig; en bortskämd ungdom, hvilken

kan ena dagen sig i odygd öfva
så det för hela året synes räcka,
men andra åter snällt vid läxan sitta.
En modig gosse, som ej tror på fan,
långt mindre på hans farmor, men som dock
i mörkret rädes för bekymrens spöken,
som ej för svärdshugg, men för nålstyng viker;
en själfvisk gosse. — Dock ej längre ensam
han mera bor; ty innerst i en vrå
utaf hans boning har det hyst sig in
en allvarsam gestalt i mörkgrå dräkt
med kalla ögon, hvilka tyckas blicka
omkring på allt, ett slags diakonissa,
en trist figur, som helst man ville vräka
igenom dörren ut, när solen skiner
och hoppets genier göra sin visit,
som aldrig skratta vill, och aldrig gråter,
men som af nåder likvisst får en vårda,
när man har halkat uti tö och slask
och brutit ben i lifvets utförsbacke.

Om hon är gammal eller ung, jag vet ej.
Hos mig hon hyser in sig då och då;
och ofta tycks hon komma rätt olägligt,
men stundom är hon nästan, tror jag, väntad.

En gammal nattvakt, bruten utaf gikt
och längese'n ur tjänst, en klipsk filur,
han talt mig hennes saga, då jag arla
en morgon vände hem från — fick du veta't?

»Hon blef af ingen väntad
och önskad utaf ingen,
en dyster höstkväll buren
till mörka jorderingen.

Ett enda ord till välkomst
ej hopplös moder hade,
men dödstrött blott den lilla
till tärda barmen lade.

Kring vaggan väna féer
ej strödde sina håfvor
— blott sorgsna suckar voro
det barnets faddergåfvor.

Så upp hon växt i dimman,
långt skild från sol och vårar,
förutan barnalöjen
och utan barnatårar,

och nu hon städse söker
i deras tjänst sig fästa
hos hvilka nöd och plågor
och pröfningarna gästa.

Ej lifsgladt hopp hon tänder
i mörka mänskosinnen,
men tankfull fram hon räcker
sitt radband gamla minnen.

Ej kan hon böner läsa,
ej »Sankey's sånger» sjunga,
men lindring ge i smärtan
och i bekymren tunga.

Hon setat hela natten
hos mig till ljusan dager.
— Nog lär Ni henne känna,
när väl Ni fått podager.»

Den 27 februari.

Slaget vid Modderriver.

De burit kring i dag sin sorgepost
i typer mörka, telegrammens rader,
att Cronjes tappra här sig gifva måst.
Och engelsmännens lysande bravader
vi hafva läst i tidningsspalter se'n:
en härlig seger — tio emot en.

Så var det ja! Ånyo sanning fått
den gamla sagan: »en mot tio ställdes». —
Och fast du förut vetat segra blott
dock nu i motgång ej ditt mod det fälldes;
för öfvermakten har du sträckt gevär,
honnör för dig, du tappra boerhär!

»Min tant.»

En visa skall till sist hon ha
min goda hederstant
Licentia Poetica,
för allom välbekant.

Hon är en gammal rar mamsell
med hågen lagd för skämt,
och ofta låter, allt för snäll,
hon udda vara jämt.

På fakta, medges, att hon lär
väl tumma smått ibland;
och, när om *ålder* frågan är,
hon ljuger lite grand,

en egenskap, gemensam ju
för hela Evas kön. —
Tänk, att hon aldrig blifvit fru
den gamla, snälla mön!

I mina verser lär hon ha
en icke ringa del;
och — om de inte äro bra,
så är det hennes fel.

* * *

Nu i all tysthet »smita» vi,
båd' jag och tanten, men,
ifall I lofven snälla bli
så komma vi igen.

Innehåll.

